

STOCKHOLMS COURIER

Thorsdagen den 20 April.

Sine ira, studio et metu.

*Yttrande af en Ledamot i Comitèen til reg-
lerande af Statens Embeten och tjänster.*

(Forts. från N:o 31.)

När alla rättsfrågor varda afdömda af oberoende Domare; så är fullkomligen sörgdt för folkets Frihet och Säkerhet; — och det blir alltid folkets eget fel, om det icke vill eller icke förstår att vårda dessa dyrbarheter, medelst begagnande af den opinionsmagt, som ligger i dess händer. — Och när de Oeconomiska Lagarne blifvit ändrade efter tidens fordran, torde Domaremagten icke bli öfverhopad med göromål.

Sedan alla Bergs- Tings-Rätter, Hall-, Post- och Sjö-Tulls-Rätter, Sletts-Rätter och Borg-Rätter samt alla Academiska Jurisdictionerne komma att upphöra, och deras göromål öfverflyttas på ordinarie Domstolarne; så är det onekligt, att första Domstolen på landet eller i Staden, isynnerhet i vissa orter, få förökade göromål, innan de nya Lagarne komma att gå i verkställighet; äfvensom Hof-Rätterne få tillökade göromål, isynnerhet angående Besvär öfver Boställs-Syner, som komma att gå Domstols-vägen; men jag hoppas, i senare afseendet, att Konungen snart torde tillåta en betydlig Reform inom krigsmakten, isynnerhet i afseende på Subaltern-Officerarnes boställen, hvilka, såsom sällan

bebodde af Indelningshafvaren för längre tid, varda vanskötte, och följakteligen böra försäljas till Skatte, och Indelningshafvaren tilläggas motsvarande årlig Ränta, hvar på full tillgång blifver, om kyrkotioden i Skåne varder anslagen till Statens behof, och Församlingarne derstädes, på lika sätt som i de öfrige Provincer, åläggas att själva underhålla sina Kyrkor. För öfrigt måste det allmänna Beslut rättvisligen genast vidtagas, att Staten ej belastas med Byggnadsskyldighet eller annat bidrag till något slags Boställe eller Kungsgård, som är anslagen till Lön eller Gratification. Riket skall vinna otroligt på en sådan Reform, att få dessa vanskötte Boställen till självägande jord; och indelningshafvarne få deras Lön bestämd, försäkrad för allmissväxt och olycka, samt befriad från kostnad för de otaliga Synförrättningar; äfvensom embetsmän lindras från mycket besvär.

Sedan jag uppgjort förslag för administrationen i den öfversta Instancen, återstår nu att fullända densamma.

Det ligger i sakens natur, att folket endast lemnat ifrån sig så mycket af den administrativa Styrelsen, som det själf icke kan förestå. En del måste folket själf behålla för att icke anse sig omyndigt. Det måste ock verkställa något själf; ty annars skulle Embetsmännens antal i de lä-

gre graderna blifva allt för stort, om dessa skulle utöfva ett oinskränkt förmynderskap öfver folkets alla handlingar. Folket bör dessutom vänja sig att sjelf förvalta en del af sina allmänna angelägenheter, för att få kärlek och intresse för sin frihet och för sitt fäderneslands sjelfständighet. När folket i utöfningen af sin andel i administrationen finner sin befattning mödosam; så skall det med aktning och kärlek bemärka de Embetsmän, som med nit och oväld besörja den viktigare och vidsträcktare delen af administrationen. Det skall då icke, hädanefter som tillföre, uti hvarje Tjensteman tro sig skåda en förtryckare.

I senare åren hafva så kallade Sockne Hushålls-Committeer blifvit inrättade, för att sprida kunskaper i Landtbruksskötselen. Dessa Committeer, som merendels utgöras af de förståndigaste medlemmar inom hvarje sockn, kunde åläggas en vidsträcktare befattning, såsom:

1:o Att sträcka sin uppmärksamhet till hushållningen med Skogarne. Det strider mot all rättvisa, att Staten tillvällar sig något slags dispositions-rätt öfver sjelfägandes skogar. Det är denna onaturliga Lag, som kanske vållat skogarnes förstöring, och åtminstone förstört mångfaldiga medborgares timliga välfärd. Författningarne rörande sådana skogar böra, enligt min öfvertygelse, alldeles försvinna. Ehvad sträng lag man än vill stadga, så skola skogarne dock aldrig komma i bättre tillstånd genom någon annan åtgärd än skogs-produkternes afsättning och skäligen betalning. Den befattning, Committeerne härutinnan bör tillkomma, bör bestå uti undervisning för den okunnigare delen af allmogen, huru skogarne skola vårdas och användas, för att blifva nyttigast för jordägaren. Vården om Kronoskogarne bör tillhöra de tjenstemän, som Konungen dem anförtro.

2:o På lika sätt, som Fattigvården tillhör hvarje Sockn eller District särskildt; så böra ock Arbetshusanstalterne höra till Sockne-Committeernes omvårdnad. Staten bör ej belastas med underhållande af några arbetsanstalter för andre personer än sådana, som enligt Criminal-lagarne böra undergå correction. Våra Police-Författningar rörande detta ämne höra till Barbariets tidevarf. — Man klagat öfver folkbrist och ser icke, att lagarne tydeligen åsyfta att utrota folket. — Den fattige orklöse får sitt underhåll af Fattiginrättningen i sin sockn; — men den fattige arbetsföre, som för ett ögonblick saknar årstjenst eller annat lagligt näringsång, dömes till slafveri, kanske oftast för lifstiden, att utan gagn tillbringa ett uselt lif på Statens dryga bekostnad. Sverige organiserar ett publikt slafveri, mycket farligare och skamligare än det Africanska enskilda. — Jag föreslår derföre, att de publike arbetsanstalterne måtte upphöra, att ingen person, som ej begått brott och efter allmänna Criminal-lagarne bör straffas, må betagas sin personliga frihet, och att omsorgen för folkets sysselsättning och föda endast bör öfverlemnas åt Sockne-Comiteerne, efter samma grunder som gälla för Fattigförsörjningen. Det blir då hvarje sockns eller stads skyldighet att, utan något bidrag från Staten, förse det fattigare folket med handslögder eller arbete i jord, allt efter hvarje orts local, hvilket på Styrelsen sjelf må ankomma.

3:o Tillsynen öfver allmänna vägar och broar torde beqvämligast kunna uppdragas åt bemalte Committeer, likväl bör länsstyrelsen hafva öfveruppsigten derå.

4:o Böra Committeerna kunna anlitas i vissa handräckningsmål, som fordra skyndsamt åtgärd, då publik tjenstemans biträde ej i hast kan vinnas; men isynnerhet böra

Comiteerna meddela nödiga handräcknings-åtgärder uti frågor emellan husbönder och tjenstehjon, och rätt begripa, att förhållanden dem emellan äro följder af frivilliga öfverenskommelser emellan frie menniskor.

Då desse med flere administrativa åtgärder, hvilka uti särskilt Reglemente för hvarje auctoritets befattning skola utstakas, komma att tillhöra Sockn- eller Stads-Committéerne; så varda Tjenstemännens göromål, genom en sådan inrättning, ansevärdigen förminskade.

Landshöfdingarne blifva Regeringens och Administrations-styrelsens organer. Deras göromål blifva enahanda som hittills, med det vigtiga undantag, att alla slags criminela Mål och alla Rättsfrågor skiljas från deras befattning. Då Konungen och Ministrarne ej tillkommer någon pröfningsrätt härutinnan, kunna Landshöfdingarne icke eller få befatta sig dermed. Den nya instructionen skall noga iakttaga denna skillmässa. Konungens Justitiæ-Canceller, som är Justitiæ Stats-Ministerns närmaste man, bör ock vara närvarande och yttra sig vid alla befordringar till Domare-sysslor; Justitiæ-Cancelleren bör hafva högsta uppsigten öfver Fängelserne och Corrections-inrättningarne.

Den generela indragning, som nu kan bestämmas, består deri, att alla Bergmästare- och Bergsfogde-Tjenster, Geschvornier med deras Betjening, samt hela Jägeri-Staten, äfvensom alla Biskops-löner, utom Årke-Biskopens, böra genast indragas, så fort Vacancer inträffa, hvilket så mycket mindre kan strida emot några Privilegier, som Konungen har i sin magt, att ej tillsätta berörde Tjenster. — Domprostarne kunna förses med Biskops-Titul, och deras lönevilkor regleras i och med den allmänna regleringen, sedan nödige un-

derrättelser om hvarje Verks Stater blifvit infordrade.

Hemställandes jag för öfrigt, om icke Committéen skulle finna skäl, att hos Kongl. Maj:t genast göra underdånig hemställan om nyttan och nödvändigheten, att vid inträffande vacancer, låta Tjensterne förblifva ledige, tills den nya regleringen blifvit pröfvad och afgjord; äfvensom Collegier och Embetsverk i sådant fall torde få nödig befallning att på lika sätt förfara med deras Betjenings sysslor, när vacancer inträffa.

Enligt hvad jag ofvanföre projecterat, kommer Kammar-Rätten att försvinna; men dess Domare-befattning är af den beskaffenhet, att de ordinarie Domstolarne icke böra öfvertaga den, emedan Räkenskaper och redogörelse-handlingar måste vara samlade på ett enda ställe, och således ej kunna företes vid Domstolar i Landsorterne. Jag föreslår derföre, att Kammar-Rättens Domare-göromål öfverflyttas på Svea Hof-Rätt, som deremot må få rättighet af tillökning af Ledamöter, så att den kan bli Domför på flere Divisioner. Hof-Rätten bör ock äga rätt, att adjungera Militair-Ledamöter till biträde af mål, som inkomma från Krigs-Rätterne. Likväl måste Kammar-Rätten orubbadt fortfara i sin befattning, tills Rikens Ständer hunnit öfvertaga de der nuvarande Revisionsgöromål.

Grunderna för detta förslag äro:

1:o Att noga åtskilja Lagskipningens och Verkställande Magtens göromål.

2:o Att alla criminele och judiciele mål samt alla Rättsfrågor blifva afgjorde af oberoende Domare.

3:o Att Regerings-ärenden och Administrationen skola få en liflig verksamhet, och

4:o Att Uppbörds- och Redogörelse-Verket blifver under Konungens vård-

nad, men Revisionen och Controllen under Folkets.

Granskningen af dessa grunder öfverlemnar jag till samtiden, öfvertygad att de åtminstone af eftertiden skola gillas, när Nationen finner sig mera stolt att verka för ett allmänt gemensamt intresse, än för några små splittrade och stridiga delar deraf.

För mig återstår den önskan, att om detta förslag skulle vinna Konungens nådiga bifall i större eller mindre del, Konungen måtte utse sådana Ministrar för den nya Organisationens verkställande, hvilka jemte utmärkt skicklighet hafva nitälskan för saken, utom hvilket verkställigheten skulle blifva högst försvårad. Committéen kan omöjligen fullborda sitt arbete, förrän den nya organisationen blifvit påbörjad, emedan Ministrarnes utöfning af deras verksamhet och Committéens fortsärande arbete på Instructioner, Reglementen och Staternes uppgörande böra gå i bredd med hvarandra, för att komma till målet; och hemställer jag, om icke Konungen bör underrättas härom.

Detta Förslag, som jag, i anledning af Herr Barons, Presidentens och Ordförandens proposition, skyndat att få uppgjort till denna dag, får jag den äran nu öfverlemna, under förbehåll, att detsamma vidare få öfverse och jemka. Stockholm d. 1 Maji 1819.

E. G. HOLM.

Tillägg och Förklaring.

Då Redactören af bladet Stockholms Courier begärt att utbekomma ofvanstående Yttrande, för att till trycket befordra, hvilken begäran ej kunnat vägras; så anser jag nödigt, att nedanstående upplysning äfven meddelas den vördade Allmänheten.

Att berörde Yttrande endast varit ett Förslag eller en plan för Committéens ar-

beten, utvisar det sjelft — Men då Committéens hufvudsakliga Betänkande, som oförtöfvadt till Konungen ingifves, i vissa delar skiljer sig från berörde plan; så är orsaken dertill, att Committéen ansedt sig böra uppgöra Förslaget i enlighet med Constitutionen, så att Konungen är oförhindrad, att när som helst sätta det i verkställighet; hvaremot de ändringar, som Committéen vidare föreslår, och för hvilka Constitutionen lägger hinder i vägen, måste i Constitutionel väg anmälas och prövas. Det hade varit skada, att uppehålla den högst nödvändiga och hufvudsakliga reformen, blott för några mindre viktiga förändringar, som sedermera göra sig sjelft. Det är för dessa bättre skäl, som jag i vissa fall frånträd min första tanka. Stockholm d. 4 April 1820.

E. G. HOLM.

KONGL. MAJ:TS

Dom uti den till Kongl. Maj:ts öfverseende ifrån Dess. Öfre Borg-Rätt, genom ordentligt sökande inkomne sak, emellan Preusiska Undersåten Mühlen-Meister P. Schröder i Neustad, å sin hustrus D. C. Schröders vägnar, Sökande, och Capellmästaren vid Kongl. Hof-Capellet härstädes, Professoren E. L. Du Puy, svarande, angående den förstnämndes till Nedre Borg-Rätten instämde påstående, att svaranden, på grund af sin till sökandens Hustrus förre Man, aflidne Mühlen-Meister Koeppen i Rheinsberg eller Ordres. den 12 Augusti 1791 utgifne och den 1 derpåföljde October förfallne Växel eller Skuldebref å Två hundrade Riksdaler Preussisk courant, måtte åläggas, att genast betala berörde Capital med derå upplupen ränta från förskriiningdagen, antingen i goda växlar på sådant

